

ÚJSÁG

Decemberi

Máriában nem találunk sem bizonytalanságot, sem kétséget az angyali üdvözet „nagyjelenetében”. Benne teljes megértésre talál a mondat: „Mert az Istennél semmi sem lehetetlen” (Lukács 1,37), mert tapasztalása, mint mindenkié, aki akár csak egy kis intuíciót is átél, magasabb tudati szférában van. Így van magasztaló énekében is, és az Erzsébetnél tett látogatásában és a vele való beszélgetésben is. Jézus születése után sok mindent nem ért majd, amit számára korábban kinyilatkoztattak: csodálkozik a pásztorok beszédén (Lukács 2,18), Simeon jövendölésén (Lukács 2,33) és a tizenkét éves Jézus szavain a templomban (Lukács 2,50).

A találkozás egy magasabb lényel azt jelenti, hogy az ember a felé ragyogó ideát egészen a forrásánál fogja fel. A forrás irányában természetesen mindig lehet még tovább fölfelé haladni: Gábiel maga is közvetítő, a végső és legmagasabb forrásnak, minden teremtés eredetének követe. A találkozás mindenesetre lehet teljesen individuális, közvetíthet olyan ideát, amely csak a befogadónak szól, vagy lehet általános kinyilatkoztatás, mint a pásztorok esetében. Ha az üzenet individuális – és Mária esetében a legnagyobb mértékben az volt –, akkor elhangzik a követ és a befogadó (Lukács 1, 26–27;30) neve. Rilke ezt az egyedülállóan individuális momentumot az ember és az arkangyal tekintetének találkozásában ábrázolja:

Angyali üdvözet

Tudd meg, nem attól ijedt meg, hogy egy angyal belépett. Mint mások, ha megvillan egy napsugár, vagy éjszakán hold fénye imbolyog át a szobán: épp úgy nem félt a formától, amit egy-egy angyal öltött föl; azt se tudta, milyen fárasztó angyaloknak így járni. (Ó ha tudnánk, mennyire tiszta volt! Lám, egyszer egy szarvasgím, amely rácsodálkozott fektében az erdőn, a pártalan, úgy ámult rajta, hogy az Egyszarvút foganta méhe termőn: a tiszta, szűz Fény-állatot). – Nem hogy belépett, de hogy oly közel hajol hozzá, s ifjú-arcot visel az Angyal; hogy a szeme, és amint ránéz, az ő szeme, úgy forrnak egybe, mintha meghalna a lét odakint, s mit milliók látnak, hajszoznak egyre, bennük volna – s kívülük semmi nincs; csak néző s nézett, szem s gyönyör a szemben, egyedül itt, s másutt sehol se: ládd, ez ijeszt. S megijedtek mind a ketten.

Aztán az angyal elkezdte dalát.

(Rónay György fordítása)

„Ránézés”, tekintet (Blick) és „dal” (Melodie) is csak emberi, bár nagyon odaillő kifejezés arra a közlésre, amely nem

játszódik le se belül, se kívül; a szárnyas angyali lény imaginatív képe közelíti meg a legjobban a lény létének rangját és erejét. Se belül, se kívül: a hagyományos ábrázolásokban ez „itt is, ott is” formájában jelenik meg. Az angyali üdvözet képei ennek megfelelően Máriát olvasás közben, vagy az olvasottakon elmélyedve ábrázolják. A könyv az olvasópulton fekszik, vagy a Szűz kezében van, vagy mellette a földön. Vajon melyik részt olvasta éppen, amely imára, meditációra, elmélyülésre indította? Abban biztosak lehetünk, hogy a *Ótestamentumról* van szó. De a helyet a legtöbb képen nem lehet kivenni. Grünewald képe az isenheimi oltáron pontosan megmutatja: a könyv Ézsaiás 7,14-nél van felütve, és ezt olvassuk: Ecce virgo concipit et pariet – Imé a Szűz fogan és szül. Grünewald azzal fejezi ki, hogy különleges olvasmányról van szó, hogy mindkét oldalon, kissé különböző formában, ugyanaz a szöveg látható – mintha azt akarná mondani: mást most nem is olvashat.

Angyali üdvözet.

Részlet Matthias Grünewald Isenheimi oltáráról

Az intuíció, amely az olvasmányhoz kapcsolódó imában, elmélyülésben jelenik meg, amely azonos Gábiellel, aki az ábrázolásban kívülről „jelenik meg”, és ugyanazt „mondja”, ez az intuíció ebben áll: *Ez rám vonatkozik, nem másról van szó, hanem rólam, az Írás nekem szól, engem hív – én vállalom.* Ez a Gábiellel folytatott beszélgetés tartalma. Rilke ezt így adja vissza:

Az angyali üdvözlés

Az angyal szavai

Te sem vagy az Úrhoz közelebb;
mi mind távol vagyunk.
De csodákkal áldott kezed
előtt meghódolunk.
Ily éretten nem ragyogott
más asszonyi kéz soha:
hajnal vagyok, harmat vagyok,
ámde te vagy a Fa.
Nagy volt az út, most sápadok,
elfeledtem, amit
ő – ki aranypáncélban ott
mint napfény, úgy vakít –
üzent neked, te révedő
(zavart a tér zaja).
Lásd: én kezdet vagyok, s a tő,
ámde te vagy a Fa.

Kiterjesztettem szárnyamat,
kitágultam nagyon;
elárasztja kis házadat
roppant ruházatom.
Alig tekint rám két szemed,
s magad vagy, mint soha;
vagyok szellő liget felett,
ámde te vagy a Fa.

És minden angyal így borong,
s szétválnak; sohasem
volt még a vágy ilyen nagyon
s tétován végtelen.
Megtörténhet már – úgy lehet –,
álmodból ismerős.
Légy üdvöz, lelkem van veled:
érett vagy és erős.
Hatalmas kapu életed,
s megnyílsz hamar, tudom.
Dalomnak fül, legkedvesebb,
érezem: hangom beléd vezett,
beléd, te dús vadon.
Így jöttem, s beteljesedett
álmaid jóslata.
Az Úr rám nézett: égetett...
Ámde te vagy a Fa.

(Garai Gábor fordítása)

A költemény az angyal-ember polarításra épül: az egyik oldalon hajnal, harmat, kezdet, szellő liget felett, a másikon a „Fa” – a szilárd, de élő és tiszta és gyümölcsöt hozó földi lét. A vers tulajdonképpen se nem dialógus, se nem monológ, hanem egyetlen történet („lelkem van veled...”): mintha az egész történet (a korábban idézett, de valójában később keletkezett költemény szavával élve) a tekintetben játszódna le. Azt is érezni lehet, hogy az angyal hatalmas, és a néző számára jobbról, vagyis Mária szempontjából a bal oldalról érkezik, amint Grünewald képén és számos El Greco ábrázoláson

látható. Sok olyan kép is van, ahol az angyal a bal oldalon áll, de ott soha sem olyan hatalmas, olyan emberfeletti.

A hajnal, a harmat, a kezdet, a szellő megérinti a fát: és a fa gyümölcsöt fog hordani.

El Greco: *Angyali üdvözlés*, Szépművészeti Múzeum, Budapest

Mint minden nagyszabású meditációs témának, ennek a jelenetnek is korról korra változik az értelme, az iránya. Vannak szövegek, amelyeket nem lehet, nem szabad információként olvasni; ezek meditatív szövegek; ugyanez vonatkozik a megfelelő képekre. Vannak köztük olyanok, amelyek tartalma nem valami lélektől idegen történet, amelyek nem más emberekről, helyekről, időkről, hanem az „itt és most”-ról szólnak mint feladatról, lehetőségről, életünk és ezáltal az emberiség történetének (esetleg szerény mértékű) fordulópontjáról: csak így érthető a szöveg *valóságosan*. Mária számára ilyen Ézsaiás szövege: itt és most. Silesius, miután több száz versben dolgozza fel a kereszténységet, a *Kerubi vándor* utolsó kétsorosában ezt suttozja:

Elég, barátom. Még olvasni volna kényed?
Menj, légy magad az Írás, légy magad a Lényeg.

(Böszörményi László fordítása)

Új értelmet adni az értelmetlenné vált történetnek: erről van szó. Ellenkező esetben – így szól a *Kerubi vándor* –:

Szülessen bár ezerszer Krisztus Betlehemben,
ha benned nem: maradsz örökre elveszeten.

(Böszörményi László fordítása)

Írás és lényeg együtt teszik ki a szó egészét. Az „írás” a külső oldal, a jel; a lényeg a jelentés, az értelem, amelyre a jel utal, amit ki akar fejteni. „Rajtad áll, kezdj neki, rólad van szó” – ezt üzeni az angyali üdvözlés képe. Rilke, aki egy életen át dolgozott a világ bensőségessé tevésén, melynek szabályai, formái és mozdulatai versírásra inspirálták, az utolsó, Orpheuszhoz írott szonettben ezt így fejezi ki:

Messzeségek halk barátja, érzed? –
lélegzetedre tágul a Tér.
Haranglábak homályán az ércet:
kongasd magad. Mind erőre kél,
ami emészt, ha te vagy az étek.
Változz azzá, amit a lét akar.
Mit számít a legfőbb szenvedésed?
Légy borrá, ha italod fanyar.

Légy varázs, e bőség éjjelét
hasd ma át, s mi kúsza, testet ölthet,
egymásra lel s értelme ragyog.

S ha elfeled majd e földi lét,
„Eliramlok” – mondd a néma földnek.
S szólj a fürge vízhez így: „Vagyok.”

(Szabó Ede fordítása)

Ha visszapillantunk magunkra, úgy tűnik, hogy éppen a mindenkori feladat áldozatjellege az – gondoljunk Simeon szavaira (Lukács 2, 35): „Sőt, a te lelkedet is általhatja az éles tűr” –, ami megóvjá az embert attól, hogy engedjen valamiféle nagyzási mánia vonzásának. Mert az ilyen feladatokat nem szívesen veszi magára az egoitás: sohasem kényelmesek, népszerűk vagy megbecsültek. Nem látható sárkányokkal, ellenségekkel, nagyszabású kísértésekkel kell megküzdenünk; egy végeláthatatlan sivatagi átkelés kicsi és dicstelen feladatait kell megoldanunk. Az élettelen tudatába bezárva, megoldhatatlannak tűnnek a felmerülő feladatok – nem sokáig csaphatjuk be magunkat a szellemi világra vonatkozó frázisokkal, divatos kifejezésekkel és intellektuális tudással: újra és újra beleütközünk a változatosan maradt képességekbe, és ráébredünk arra, hogy egy helyben topogunk. Ennek csak tévelygés lehet a következménye, és csak a rémület, hogy magunk is tévedés vagyunk, vezethet a bizonytalanság kötéltáncán keresztül az önmagunkra eszmélés terébe vagy térnélküliségbe, a szellemi világ előudvarába. A tudati lélek udvarában fedezhetjük fel azt a helyet, ahol a Logosz vár elrejtőzve, mint mag a földben: olyan mag, amely a léleké, és amely önmagától növekedni képes. Akkor növekszik, ha az ember ápolja; elsovad és betegség csírájává válik, ha az ember nem óvja, nem gondozza. A Logosz téli nyugalomban van a lélek ölen, amelyet egyszersmind át is ölel. A télen nem tudhatjuk, vajon kicsírázik-e a mag, vagy elpusztul. Ha találva érezzük magunkat egy szövegrész által, az is kezdetté válhat bennünk.

Georg Kühlewind: Karácsony
(Budapest, 1996, Székely és Társa Kiadó.)

BAZÁR	2009. november 28. szombat
Karácsonyi játék	2009. december 18. pénteken
<i>Téli szünet</i>	<i>2009. december 19. – 2010. január 5.</i>
Hónapünnep	2009. január 28. csütörtök
Farsang	2010. február 12. péntek
<i>Síszünet</i>	<i>2010. február 15–21.</i>
Hónapünnep	2009. március 26. péntek
<i>Húsvéti szünet</i>	<i>2010. április 1–11.</i>
Tavaszi hangverseny	2010. április 23. péntek
<i>Érettségi szünet</i>	<i>2010. május 3. hétfő – magyar</i>
	<i>2010. május 4. kedd – matematika</i>
	<i>2010. május 5. szerda – történelem</i>
Az osztálykirándulások időpontja	2010. május 3–5.
<i>Pünkösdi hétfő</i>	<i>2010. május 24. hétfő</i>
Országos kompetenciamérés	2010. május 26. szerda
Olimpia	2010. május 26–29. szerda–szombat
Diplomaosztás, a 12. o. bankettja, utolsó tanítási nap	2010. június 11. péntek
Diáknapok	2010. június 14–17.
Adminisztrációs munkanapok	2010. június 14–17. hétfő–szerda
Bizonyítványosztás, a 13. o. ballagása, tűzugrás	2010. június 17. csütörtök

SZÜNET ELŐTTI INFORMÁCIÓK

A szünet előtti utolsó tanítási napon, 2009. december 18-án, pénteken nem lesz ebéd az iskolában.

Aznap délután 17 órától tartjuk a Karácsonyi Játékot.

Az első tanítási nap 2010. január 6-a, szerda.

Az Decembéri Újságot kiadja: Pesthidegkúti Waldorf Iskola • 1028 Budapest, Kossuth Lajos u. 15-17. • Honlap: www.hidegkut-waldorf.hu
E-mail: ujstag@hidegkut-waldorf.hu • Szerkesztőség: Balassa Ágnes, Beöthy Hanna, Lampert Tünde, Kulcsár Gábor, Lakatos Anna • Korrektúra: Lakatos Anna • Nyomdai előkészítés: Székely István • Kivitelezés: Variopress Kft. • Megjelenik havonta. • Lapzárta minden hónap 15-én. • A hirdetések Gyöngyinél, vagy az ujstag@hidegkut-waldorf.hu e-mail címen adhatják le. • A szerkesztőség fenntartja a jogot a beérkező írások kiválasztására és azok esetleges rövidítésére. • A kéziratokat nem tudjuk megőrizni. • A megjelenő lapszámok a honlapon is olvashatók. • A címlapon: Nagybacsoni Kata (7. osztály) festménye

Az egész osztály izgatottan várta a lukácsházai 9.-es mezőgazdasági munkát. Lukácsháza az Őrségben van, így a vonatút hosszadalmas, de hangulatos volt odafelé. Röpké három és fél óra alatt leértünk Szombathelyre, ahol egy órát vártunk, hogy felszállhassunk a kis piros vonatra, amely negyed órán keresztül vitt minket Lukácsházáig. Végül megérkeztünk az úgynevezett biotájházba, amely az elkövetkező másfél hétben a lakóhelyünk volt.

Csaba, a házigazdánk várt minket, aki egy-két mondatban szellemesen összefoglalta, hogyan zajlik ott az élet. Körbevezetett a régi parasztház mintájára épült tanyán, ahol a városiasabbak picit megszeppenve és aggodalmaskodva fogadták a dolgokat, pl. a mindenféle, vidéken fellelhető állatoktól hemzsegő karámot, vagy a sötét, huzatos szénapadlást, ahol a szénával töltött rekeszeket szánták alvóhelyünknek. Persze ezek először kellemetlenek tűntek, de utána remek élmény volt beleszokni, és büszkén állíthatjuk, mindenkinek sikerült is. Úgyszintén a korán kelésbe, a hidegbe vagy a ház körüli kemény napi munkába. Reggelente Csaba megmondta, mi a teendőnk, és az Anna néni és Botond által kiosztott csoportokban végrehajtottuk ezt.

Az odautazás napján remek, napsütéses időnk volt, viszont már a második nap elkezdődött a dermesztő hideg, amely az egész kirándulásunk ideje alatt kitartott. Mindennap más-más csoport főzött, ők végezték a ház rendben tartását, a tűzrakást, a tea főzést, a mosogatást, a söprést stb. A többi csoport az állatokat etette, almozta, legeltette; karámot, fatárolót épített, festett, kaszált, kévét kötött, lucernát hordott. A két utolsó nap mindenki összefogott, és kukoricát tört. A másfél hét két pihenőnappal volt színesítve. Először a rövid kőszegi városnézés után a locsmándi (Ausztria) élményfürdőben töltöttük a délutánt.

A második alkalommal egy kalandparkba mentünk. Egy délután pedig a munka befejeztével a közeli (Magyarországon az egyetlen) ampullagyárba látogattunk el.

Voltak napok, amikor különböző csoportok látogattak a tájházba, s míg az elején mi is vendégnek éreztük magunkat, ezeket a csoportokat már mi láttuk vendégül, mi voltunk a házigazdák.

Az egész kirándulás jó hangulatban telt. Esténként összegyűltünk az egyetlen (kemencével) fűtött helyiségben, ahol gitár és énekeszó mellett jókat beszélgettünk, kártyáztunk, mindezt petróleumlámpa mellett, ugyanis csak a mosdókban volt áram.

A mezőgazdasági munka kisebb-nagyobb kihívás volt mindenkire számára, fáztunk, dolgoztunk, elfáradtunk, és mindezekkel együtt jó érzéssel, elégedettséggel tértünk haza.

Ascher Károly, Tass Borbála, Beöthy Farkas

FELSŐS HÍREK

Idén is lehetett pályázni az amerikai Lake Champlain Waldorf-iskolában eltöltendő epochára. A pályázatot elbíráló bizottság döntése alapján a 2009-10-es tanévben Major Mónika (9. osztály), Kepes Miklós (10. osztály) és Tóth Gitta (11. osztály) utazhat Amerikába.

Gratulálunk nekik!

Balassa Ágnes

OKTÓBER 23.

Lassan hagyománnyá érve, a hetedik osztály vezetésével készítettük lelkünket a következő ünnepnapra. Kerestük magunkat a múltban, az apáinkban, a nagyapáinkban. Együtt énekeltünk, és egy kicsit talán szerettük magunkat magyarként.

A közös iskolai szertartás után a gimnáziumi tagozat Olofsson Placid atyával beszélgetett, aki ma, 93 évesen a Gulag táborainak egyik még föllelhető túlélője. Placid atya életét, „élményeit” a hit és az emberi tartás iskolájaként hallgathattuk.

Sass Balázs

„Csak légy egy kissé áldott csendben,
Magadban békességre lelsz.”

Tóth Elek és felesége, Kabai Kati (aki nyolcadik éve a napközis gyerekekről gondoskodik) a solymári óvoda és a hidegkúti iskola alapítását előkészítő szülői kör tevékeny tagja volt. Négy lányuk közül három (Veronika, Piroska és Etelka) már érettségit tett Hidegkúton, Boglárka jelenleg a 9. osztályba jár.

Cegléden születtem. Anyai felmenőim között sok volt a vasutas, a nagyapám is mozdonyvezető volt. Az ő szülei szintén vasutasok voltak, és a Monarchiában szinte mindenhol szolgáltak. Az édesapám családjáról nagyon keveset tudunk. Édesapám már nem él, édesanyám nyugdíjas, és fő tevékenysége, hogy imádja az unokáit. Ketten vagyunk testvérek, az öcsém két és fél évvel fiatalabb nálam.

Tízéves koromig laktunk Cegléden. Akkor a szüleim azt mondták, Pesten több lesz a lehetőségünk, ezért a fővárosba költöztünk. Engem nagyon megviselt a környezetváltozás. Két évig beteg voltam. Kiszakítottak abból a természeti és emberi környezetből, amelyben nagyon jól éreztem magam. Ott kellett hagynom a sok barátot, nagyanyám csodálatos kertjét, benne szőlővel, gyümölcsfákkal, állatokkal. Mindent megtermelt, ami kellett: krumplit, zöldséget, még mákot is. Cegléd mellett, Nyársapáton volt egy másik szőlője is. Nagyon sokat dolgozott. Néha elnézem a mai embereket, akiknek már a fele munka is sok, és eszembe jut egyik rokonunk, a Dedi mama. Ő rendszeresen megcsinálta azt, hogy fölvelt két garabót (szögletes, fonott kosarat), elment velük a szőlőbe, és körtével megrakva hozta haza őket. Csakhogy az a szőlő négy-öt kilométernyire volt. És Dedi mamának eszébe sem jutott nyavalyogni. Azt mondta, kiszalad a szőlőbe. Előtte hajnalban vizet húzott a kútról, begyűjtött a kemencébe, és sok más kemény fizikai munkát végzett. Ma tele vagyunk a kényelmünket szolgáló eszközökkel, még sincs időnk semmire. A nagyanyám naponta olvasta a Bibliát, és még arra is ráért, hogy amikor az unokája befeküdt az ölébe, akkor meséljen neki. Rengeteg könyvet, regényt olvastunk végig együtt. Nagyon szerettem, ha ő olvasta föl nekem a történeteket.

Pesten a tanulásban is nagyon visszaestem. Nyolcadikra hármas szint alá küzdöttem le magam, holott addig végig nagyon jó tanuló voltam. Egyik gimnáziumba sem vettek föl azok közül, amelyeket kinéztem magamnak. Meglepő módon akkoriban a műszaki és a természettudományos témák érdekeltek. Nagyon szerettem volna kémiát, fizikát tanulni, érdekelt a rádióműszerészet. Valahogy a III. Kerületi Ipari Szakközépiskolába kerültem – ma már nem is tudom, hogyan: mindenhová beadtam a jelentkezésemet, csak oda nem. Ott érettségiztem, és géplakatos szakmunkás-bizonyítványt szereztem.

1971-ben az Országos Tanszergyártó és Értékesítő Vállalatnál kezdtem dolgozni géplakatosként. Később más munkakörökbe kerültem, raktárosi munkákat is végeztem, de elég hamar kiderült, hogy ez nem az én világom.

1973-tól '75-ig katoná voltam, 26 hónapig szolgáltam Veszprémben. Nagyon érdekes emberekkel kerültem össze. Színjátéskört is alakítottunk, amellyel sokfelé eljutottunk. Ez jó volt.

A katonaság után visszamentem a TANÉRT-hez, de akkor már nagyon nem tudtam, hogy mit akarok csinálni. Addigra teljesen háttérbe szorult bennem a műszaki érdeklődés, inkább irodalommal, történelemmel foglalkoztam szívesen. Bátortalan kísérletképpen jelentkeztem az ELTE történelem szakára, de nem vettek föl. 1978-ban otthagytam a Tanszergyártó Vállalatot, és jött a klasszikus pálya: újságkihordó lettem. A hetvenes években ez szabadságérzetet kölcsönzött. A Római parton jártam, például Esterházy Péter szüleihez, meg Hidegkúti Nándi bácsihoz, és a pénzbeszedések alkalmával személyes kapcsolat is kialakult közöttünk. Esterházy Péter édesanyja felejthetetlen asszony volt; amikor újságpénzért mentem, mindig behívott, leültetett, teával, süteménnyel kínált. Igazi úriasszony volt. Azt hiszem, Mányoki Ádám leszármazottja. Négy évig jártam a Római partot, reggelenként jókat sétáltam, a zöldségestől kezdve mindenki ismert. Az egyik házmesterné tudta, hogy szeretem a tejszínhabos kávé, azzal várt, a járat végén Puskás néni forró teával kínált, egy másik asszony csodás süteményeket sütött, hozzá is mindig be kellett menni. Családi légkörben töltöttem, igazán jó időszak volt, nagyon jól éreztem magam. A zöldséges más munkákat is adott, piacozni jártam vele a Bosnyák térre, így plusz jövedelemre is szert tettem, nagyon jól éltem.

Mindennek köszönhetően rengeteg szabad időm maradt, így mindenfélével tudtam foglalkozni. Rendszeresen úsztam a Csasziban, és rengeteget olvastam. Előadásokra jártunk a barátaimmal, mindenhol ott voltunk, ahol valami érdekes dologról esett szó. Mentünk, kerestünk, meghallgatunk mindent, amit csak lehetett. Ekkor már látszott, hogy a humán területekhez több közöm van. Túl voltam jelentős erdélyi utakon is, és nagy érdeklődéssel fordultam például a népművészet felé.

Az újságkihordás kapcsán megismerkedtem egy másik társasággal. Új közegbe csöppentem, és 1980-81 táján így jutottam el Mezei Klári nénihez. Ez elég nagy fordulatot hozott az életemben, az egész baráti köröm kicserélődött. Klári néniél számomra is elkezdődött Steiner munkáinak tanulmányozása. Abban az évben a *Szabadság filozófiája* című könyvet olvastuk. Nagy viták, beszélgetések zajlottak közöttünk, ezeken rengeteg teológiai kérdés is fölvetődött. És persze szó volt a Waldorf-pedagógiáról is. Egyszer fölbukkantak Jakab Tiborék, és hamarosan már a solymári óvodát terveztük. Az óvoda- és iskolaalapítás hatósági útvesztőit Vekerdy Tamás járta Jakab Tiborral meg Czitán Gáborral (ezt Vekerdy megírta az *Álmok és lidércek* című könyvében), mi pedig létrehoztuk a szülői kört. Akkor már sokan voltunk. Legtöbbször Katona Jánoséknál és Jakab Tiboréknál jöttünk össze, majd Krigovszki Anna lakásán, ahol később Mesterházi Zsuzsa is tartott kurzust pedagógusoknak. Eközben néhány barátommal körülbelül másfél évig Braun Tibor bácsihoz is jártam antropozófiát tanulni.

A fölmerülő sok-sok teológiai kérdéssel kapcsolatban soha senki nem tudta, pontosan mit is tanít róluk az egyház. Az amúgy is meglévő személyes kötődésem és érdeklődésem mellett ez döntő lökés volt abban, hogy '82-ben teológiai tanulmányokat kezdtem. Ezt követően hamarosan abbahagytam az újságkihordást, mert rendszeresen elaludtam az előadásokon. Sokféle munkával kerestem pénzt: dolgoztam például a Szent István Társulat könyvraktárában, dinnye-csöszködtem a piacon. 1984-ben megnősültem, akkor főleg takarítással kerestem pénzt. És vásárokra jártam, ahol Horváth Angéla tűzzománc munkáit árusítottam. Éveken keresztül gyakorlatilag ebből tartottam el a családot. Azután már annyit fáztam a hideg őszi-

téli napokon, hogy végül fölthagytam ezzel a munkával. 1988-ban Mezei Ottó bácsi segítségével bekerültem az Országos Széchényi Könyvtárba, ahol először raktáros lettem, de mivel a teológiai végzettségemet elismerték nem szakirányú felsőfokú végzettségnek, ezért hamarosan fölkerültem az olvasószolgálatra, később pedig a tájékoztatásra. A könyvtárban akkor kezdődtek a nagy informatikai fejlesztések, ezek egy részében tevékenyen részt vettem. Közben megszereztem az informatikus-könyvtárosi diplomát, és '92-ben egyháztörténeti témából doktoráltam a Hittudományi Akadémián. 1997 óta az Oktatási és Kulturális Minisztérium Könyvtári Osztályán dolgozom.

Amikor '85-ben Jakab Tibor és felesége hazajött Svájcából (abban az időben hozzájuk jártunk beszélgetni), kezdetét vette a közös munka. Négy évig, egészen '89-ig dolgoztunk: pedagógiával, antropozófiával, emberismerettel foglalkoztunk, rendszeresen euritmiáztunk, rengeteg kézműves foglalkozáson vettünk részt. Mindennek pedig az lett az eredménye, hogy amikor hivatalosan is elindulhatott az óvoda, akkor volt egy olyan szülői csapat, amelyik tudta, hogy mit akar. Közben valamikor '88 táján fölbukkant Székely György, és ő is nagy lendülettel kapcsolódott be az óvodaalapításba. Ő hívta Magyarországra első Waldorf óvónőnket, Annette Stroteich-t. Vele, Vekerdyvel, Jakab Tiborral, Trásyékkel elkezdtünk Székelyékhez járni, és akkor már kifejezetten azzal a szándékkal zajlottak az antropozófiai tárgyú beszélgetések, hogy lerakjuk az induló óvoda (és iskola) alapjait. Ez bizony nagyon másfajta előkészületet jelentett a szülői szerep vállalásában ahhoz képest, ahogy ma érkeznek a családok az intézményekbe. Mi hat év alatt jutottunk el oda, hogy iskolába írtattuk az első gyerekeinket. Tudtuk, hogy mi fog történni, és akartuk, hogy az történjen.

1988-ban már építettük az óvodát Annette-tel, amely '89 januárjában megnyitotta kapuját, szeptemberre pedig Krigovszki Anna hazajött Németországból (ahol három évig a Waldorf-tanárképzést végezte), és elkezdte az első osztályt. Annával, Frischmann Gáborral és Mezei Klári néniével együtt én is részt vettem az első osztályba jelentkező családokkal folytatott beszélgetéseken. Mi Veronkával csak a '91 őszén induló osztályban lettünk iskolás szülők.

A Waldorf-pedagógia olyan stresszmentes környezetet adott a gyerekeinknek, amelyben tényleg teljesen szabadon bontakozhattak ki. A nagyobb lányaimon már látszik, hogy megkapták azokat a dolgokat, amelyek lehetővé teszik nekik, hogy megállják a helyüket a világban, és önmagukkal is jóban legyenek. Ezt nagy értéknek tartom az iskolában.

A kezdetekhez képest manapság nagyon másképpen kerülnek be a családok az intézménybe. Évek óta látszik, milyen nagy nehézséget okoz az, hogy az utánunk jövők már készen kapnak valamit, és igazából pont az a része vész el a dolognak, hogy a szülők meg a tanárok együtt csinálják az iskolát. Lehet, hogy nekünk, régieknek erre is jobban kellett volna figyelniünk, másképp kellett volna átadni a dolgokat. Jó volna az újonnan belépőkben is mindig fölkelteni azt az érzetet, hogy igenis mi, régi és új szülők közösen, folyamatosan hozzuk létre az iskolát. Ezt eddig nem sikerült megoldani. Úgy látom, az iskola mai állapotában nem valósul meg a szülői jelenlét olyan módon, ahogy egy Waldorf-iskolában kellene. Ezen fontos volna változtatni. Most például megint nincs Szülői Kollégium. Ha a szülők nem érzik azt, hogy nélkülük nem megy az iskola, akkor nem lesz lényeges változás. Ott lehet lenni az osztályban, meg ott lehet lenni mindenhol, sokféle programot lehet szervezni, de ha nincs olyan

szülői közösség, amelyik az iskolát mint egészet akarja fölállalni, és az iskolával mint egészszel akar foglalkozni, akkor igazából nincs helyén a dolog. Kellenének azok, akik az egészre néznek rá, az egészszel törődnek. A szülőknek nagy felelősségük van abban, hogy ne csak osztályszinten legyenek benne a folyamatosan készülő-épülő iskolában. Nagy szükség van arra, hogy ismét fölálljon az a csapat, amelyik az iskola egészét hordozza. Az jó irány volt, amikor pár éve elkezdődtek a közös tanár-szülő találkozók. Előtte sokszor a süketek párbeszéde folyt: a tanárok is, a szülők is mondták a magukét. A tanári fórumok úgy beszéltek a szülőkről, hogy nem voltak ott a szülői képviselők, és fordítva. Elbeszélünk egymás mellett, hátrítottunk, védekeztünk, egymást okoltuk, félreértettük egymás mondatait, cselekedeteit. Sokan úgy értékelték, hogy az iskola vezetése is talán olyan irányba ment el, amely azt sugallja kifelé, hogy a szülők nélkül is jól elvan ez az iskola. A szülőkből kezdett kialakulni az a kép, hogy nekik már csak festeni, takarítani, süteményt sütni és fizetni kell. Azt már persze nagyon nehéz megállapítani, hogy a tyúk volt-e előbb, vagy a tojás. A mostani alsóbb osztályok szülői körét már nem ismerem. De ha valakik Waldorf-iskolát, nem pedig egyszerűen egy jól működő alternatív iskolát akarnak működtetni – ahol nyugton van a gyerek, és ha nagyon akar, némi különórával tovább is tud tanulni –, akkor előbb-utóbb ismét életre kell hívniuk az iskola egészével foglalkozó, a Tanári Kollégiumokkal szorosban együttműködő Szülői Kollégiumot. Ezt egyébként az iskola működése is megköveteli. Vannak dolgok, amelyekben a szülők nélkül nem fog tudni lépni az iskola. Jelenleg nincs fórum, amelyet a tanárok megszólíthatnának. A közös munka nélkül pedig nem lehet igazán mélyen megvalósítani a Waldorf-pedagógiát.

A Waldorf-iskola óriási lehetősége az, hogy civil kezdeményezés. Egyre csökken az állami fenntartás mértéke, és az emberek teljesen szabadon és együttműködve tudnának csinálni valamit. Jelenleg nem élünk teljes mértékben ezzel a lehetőséggel. Talán erről az oldalról lehetne hatni azokra a szülőkre, akik később kapcsolódnak be, és nem élhetik át a teremtés, az új kezdés mámorát. Nem sok civil kezdeményezés van, amely ezt a fajta szabadságot és lehetőséget biztosítja számunkra. Az persze nagy kérdés, hogy amíg létezik az állami támogatás, addig ez hogyan működik, mert így nem az egész felelősség hárul az iskolai közösségre. A finanszírozás, a működtetés, a fenntartás teljes felelősségét viselni jókora feladat. Ezt nagyon tudatosan kellene fölállalni. Ha másért nem, hát pont ennek az óriási lehetőségnek a kiaknázásáért. Adott a szülő, a gyereke és a tanár, és más nem szól bele abba, hogyan nevelik közösen a gyereket. Márpedig az nem kis dolog, mert a jövőt építik.

Erkölcseileg ma nagyon nincs rendben a világ. Azokat az értékeket kellene szem előtt tartani, amelyeket régen értékeknek gondoltak az emberek: a hűséget, a törvénytisztelést... nagyjából fölserolhatnám a tízparancsolatot. Sokan azt mondják, nekik senki ne írjon elő és ne tiltson semmit, őket ne korlátozzák semmiben. Csakhogy nem is biztos, hogy például a tízparancsolatnak az emberi együttélésre vonatkozó szabályai tiltások. Lehet, hogy épp a védelmet szolgálják. A ne paráználkodj a hűség védelme. A ne ölj az élet tisztelete, és az én életemet is védi. A ne lopj a tulajdon védelme, és az én tulajdonomra is vonatkozik. Tehát ha nem a tiltásra helyezük a hangsúlyt, akkor máris másképpen viszonyulhatunk a parancsolatokhoz. Az emberek mindenfélét meg akarnak valósítani: önmagukat, a karrierjüket, az anyagi céljaikat. Arra vajon miért nem gondolnak sokan, hogy például a hűség is érték, és azt akarják

megvalósítani? Erősíteni kellene az erkölcsi felelősségvállalást, a másik ember és a dolgok iránt viselendő tudatos felelősséget. Úgy tűnik, a világnak is erre volna szüksége. Martin Buber író, filozófus, teológus írta az *Én és Te* című könyvében, hogy amíg az ember a teremtett világra is úgy fog nézni, mint egy tárgyra, amely az ő hasznára rendeltetett, addig az történik, amit most éppen magunk körül látunk. Csak a környezetünkhöz fűződő személyes viszony kialakítása jelenthet változást.

A legnagyobb veszélyt abban látom, hogy a világ mindezen ősi értékek maximális föllazítása és szétzilálása felé halad. És ennek nagyon nehéz ellenállni. Lassanként már észrevenni is nehéz, hogy mi történik, hiszen megszokottá válik a rossz, sokszor már csak legyintünk. Egyszer csak azon kapjuk magunkat, hogy valami megváltozott, már az a természetes, ha nem fizetjük be az adót. Elfelejtődik, hogy van felelősség, hogy a cselekedeteknek vannak következményei, amelyeket vállalni kell. Ezen a területen például nagyon komoly munkát végez az iskola. Tudatosan egyfajta szociális érzékenységre, felelősségvállalásra is neveli a gyerekeket: nagy hangsúlyt helyez arra, hogyan szóljanak egymáshoz, hogyan viselkedjenek egymással.

Általában véve komoly bajnak látom azt, hogy a szabadság valahogy abban jelenik meg, hogy nincs következmény. Fölső és alsó szinteken egyaránt ez tapasztalható. „Megtehetem, miért ne. Na és akkor mi van?” A belső mérce már nem működik, a vezetői példák pedig rosszak. A jelen helyzetben nagyon nehéz a nagy közösséget egyben tartani. De a kis közösségeinket ápolhatjuk: a Waldorf-iskolában, a baráti társaságban, a családban. Nálunk Solymáron van egy kis csapat, rendszeresen összejárunk, a találkozásaink alkalmával valamilyen témával foglalkozunk, közösen kirándulunk, beszélgetünk. Az efféle kis közösségekben ápolni lehet a hovatartozást, a felelősségvállalást, erősíteni lehet a jó minőségeket, az értékeket. Lehet, hogy egyszer ez nagyobb léptékben is hatni kezd.

Újabbán még egy nagyon rossz jelenséget tapasztalok, mégpedig azt, hogy már a kisebb gyerekek is arról beszélnek, mennyire rohan az idő. A ceglédi gyerekkorom idején szépen, nyugodtan telt az idő, jutott belőle mindenre és mindenkire. Volt húsvét, volt karácsony, volt tavasz, nyár, volt ősz, volt tél. Most meg csak loholunk egyikből a másikba. A *Momo* jut az eszembe. Ez teljes mértékben az emberek hibája. És egyedül hiába akar valaki ebből kitörni. Mindenki pörög. Ma már nem a földből meg az állatokból élünk. Valaki fényképész, valaki kőműves, és mennie kell, csinálnia kell, hajtania kell. Nagyon-nagyon szeretném egy kicsit visszafogni a tempót. A legrosszabb az, hogy már a legkisebb gyerekek is évek óta azt mondja, hogy rohan az idő. Mostanában megint sokat foglalkozom Krúdyval, akiről azt tartják, az ő műveiben semmi sem történik. Ma annyi mindent csinál mindenki, hogy elsikkad a szemlélődés, az a fajta világra nézés, amikor nem az a fontos, hogy mi történik, hanem az, hogy milyen az ősz, hogy milyen az a nő, akire ránézek. Ma nem is tudnak így rátekinteni az emberek a világra, a másik emberre.

Ezzel a rohanással együtt jár az is, hogy nem tudunk csöndben lenni. Nagyon zajos a világ, és mindig kell valami zöreje. Márpedig amíg a külvilág izgat, hergel, belém nyomul, addig biztos, hogy magammal sem jövök tisztába, és magamban sem fogok nyugalmat találni. Az egyik nagyon szép református éneken elhangzik ez a sor: Csak légy egy kissé áldott csendben, magadban békességre lelsz. Milyen jó volna, ha minél többen meghallanák ezt az üzenetet!

Tóth Elek szavait lejegyezte: Lakatos Anna

Georg Hofmann EGY ÖTÖDIK OSZTÁLY SZÁMOLÁSTANÍTÁSÁBÓL

A Waldorf-iskola tanterve szerint ötödik osztályban üzleti levelek megfogalmazását tanulják a gyerekek. Természetesen ennek során nem arról van szó, hogy összehordjanak hetet-havat, vagy az ujjukból szopják ki a tartalmat. Konkrét tényt kell megfogalmazni világosan, érthetően, levél formájában. A tanárnak mindig az a dolga, hogy életszerű példákat keressen. A törtes számolást elmélyítő lehetőségek után kutatva – egy szerencsés véletlennek köszönhetően – bukkant a tanár az alábbi levelekben kivonatossan közölt esetre:

Az osztály tanulóinak levele egy zenei kiadóhoz:

A Szabad Waldorf-iskola 5/b osztálya Stuttgart, 19.....

Igen tisztelt Becker úr!

Negyedik osztályos korunk óta tudunk törtékkel számolni. Folyamatosan gyakoroljuk is. Pénteken osztálytanítónk Johann Sebastian Bach csellóra írt szólószvitjét hozta magával. A VI. szvit 2. tételében sok harmincketted és hatvannegyed fordul elő. Megvizsgáltuk, hogy mindegyik ütemben $6^4/_{64}$, illetve $4/4$ van-e. Az első ütemben minden rendben volt. A második ütemben azonban $6^5/_{64}$ -et számoltunk. Azzal a tiszteletteljes kérdéssel fordulunk önökhöz, hogy nyomdabíró történt-e, vagy Bachnak olyan kottairási módszerével találkozottunk-e, amelyet nem ismerünk. Nagy örömiünkre szolgálna, ha választ kapnánk.

Szívélyes üdvözlettel: az 5/b osztály,

az osztály nevében: (a tanuló neve)

A kiadó válaszelevele:

Kedves 5/b osztály!

19.....-i leveleteket figyelmesen elolvastuk, és megvizsgáltuk Johann Sebastian Bach csellóra írt VI. szólószvitjének kérdéses ütemét. Igazatok van, az Allemande-tétel második ütemében $1/_{64}$ -del több hang van, az ütem helyesen úgy van, ahogy az a mellékelt kottán látható.

Köszönöm barátságos észrevételeteket, újabb kiadás esetén figyelembe fogjuk venni.

Baráti üdvözlettel

(aláírások)

Ez a finom pedagógiai érzéssel megírt levél olyan ujjongást váltott ki az osztályból, amely nem volt ugyan hangos, de napokig ott csillogott a szemekben. Így van ez – gondolhatta sok gyermek –, ha az ember tanul valamit, és alaposan dolgozik. Akkor azt a felnőttek is „figyelmesen elolvassák”, „megvizsgálják”, sőt „figyelembe veszik”. Később még néhányszor elolvastuk a levelet, és sokáig nem feledkeztünk meg róla.

A mostani számunkban – folytatva a tantárgyak bemutatását – két olyan módszertani írást közlünk, amelyek nem a megszokott tantervi keretbe illeszkednek,

hanem bizonyos matematikai témaköröket játékosan, különösnek tűnő módon közelítenek meg. Forrásul a *Zum Unterricht des Klassenlehrers an der Waldorfschule* című kézikönyv szolgált. A cikkeket Balázs Mátyás fordította.

Rudolf Treichler

NÉHÁNY SZÓ AZ EGYSZEREGRŐL

Tantervünk szerint az egyszereget – legalábbis a kicsit – harmadik osztályban kell gyakorolni, negyedikben pedig már tudni kell. Vannak azonban olyan, többnyire álmódzó, játszadozó gyerekek, akiknél ez sehogy sem akar sikerülni, sokszori gyakorlás, tapsolások ritmikus mondás, lejárás és más mozgás ellenére sem. Ezért az az ötletünk támadt, hogy „megtestesítjük” az egyes számokat, bizonyos mértékig élővé tesszük, különböző „értékekben” érzékeljük, és növekedésükben, alakulásukban ábrázoljuk őket.

A tanár kinevezett egy kislányt kettesnek, egy kislányt hármasként, egy negyedik tanuló négyesnek, és így tovább egészen tízig. A számsorhoz persze vezetőt is kellett találni: az egyes! A kinevezés előfeltétele volt némi jártasság az egyszeregyben. Természetesen minden kinevezett tanuló sorra került. Miután az összes felszólított gyerek hibátlanul fölmondta az őt illető egyszereget, minden számot egymás után szólított az egész osztály, és mindenkinek kézfeltétellel kellett jelentkeznie. Úgy kellett azonban megszervezni a játékot, hogy a számot kapottaknak akkor is jelentkezniük kellett, ha számaik az egyszeregyben bővítve és többszöröződve jelentek meg, azaz valamilyen összetevőként voltak jelen az úgynevezett „összetett számokban”. Úgy, hogy az egyesnél az egyes, a kettesnél a kettes, a hármasként a hármasként, a négyesnél a négyes, de a négyes alaptényezőjeként a kettes is jelentkezett stb., és úgy, hogy a tíz esetében a tízes mellett a kettes és az ötös is jelentkezett, a tizenkettőnél: a kettes, a hármasként, a négyes és a hatos. És a prímszámok, amelyek csak eggyel és önmagukkal oszthatók? Őket a sorrendnek megfelelően az egyes jeleníti meg, amely megtöbbszöröződésében először a 2-ben, a 3-ban, az 5-ben, a 7-ben, aztán tovább a 11-ben, a 13-ban, a 17-ben, a 19-ben, a 23-ban stb. jelenik meg egészen 97-ig – olyan gyakorlat ez, amely gyors áttekintést és biztonságot követel.

A tanárnak is ébernek kell figyelnie ahhoz, hogy egy pillanat alatt át tudja tekinteni például a 48 valamennyi benne rejlő összetevőjét (2, 3, 4, 6, 8), illetve ellenőrizni tudja a fölemelt kezeket. Ugyanez vonatkozik az osztály többi részére is, amely kötelességének érzi, hogy adott esetben gyorsan kiigazítsa azt, aki hibázott.

Ebből a játékból született meg a következő tanévben az a gondolat, hogy a különböző számértékeket ne csak „mennyiségekként”, hanem „minőségekként”, megfelelő színekkel és formákkal is ábrázoljuk. Ezt először a tanár, majd lassacskán a tanulók is (inkább naivan, az érzésekre alapozva, mintsem „okkult” módon) végezték a táblán. Így minden prímszámot szürkén satírozott, egyenesen álló ellipszisbe „zártunk” – bizonyos tekintetben mint szürke, megkülönböztethetetlen egységet jelentettük meg őket. A kettest – az első felezést – a szürke ellipszisbe zártuk, és két egymást keresztező sárga körrel ábrázoltuk. A hármast mint prímszámot narancssárga háromszöggel ábrázoltuk; a négyest világoszöld négyzettel (amelynek alakjában ugyanakkor összetevőként megjelent a kettes). Az öt ismét prímszám világoskék ötszögben; a hatos világospiros hatszög (berajzolt kettessel és hármassal); a hetes prímszám, tehát ibolyaszínű hétszögbe került; a nyolcas (a kettessel és a négyessel) sötétzöld nyolcszögbe, a kilences (a hármassal) sötétpiros kilencszögbe. Végül a tízes (a kettessel és az ötössel) sötétkék kör formájában jelent meg. Eközben a színárnyalatok fokozása az erősebb, sötétebb színek felé olyan volt, mint a színek szerves metamorfózisa. (A nagy egyszeregy 11-től 20-ig való ábrázolásától a könnyebb átláthatóság kedvéért most eltekintünk.)

Ez az első geometriai rajz, ugyanakkor a hatodik osztályban belépő geometria megelőlegezése is, amikor majd a megfelelő alakzatokat körzővel és vonalzóval kell megszerkeszteni.

A számjáték 1-től 100-ig tarka képet mutat: a prímszámok valamennyire „szegény” számokként jelennek meg, más nagyobb számok (mint mondjuk a 24, a 36, a 48..., a 72 stb.) pedig „gazdag” számokként – már külsőleg is sokféle színnel és formával érdekesebbek, és jobban megkülönböztethetők más számoktól (22, 34, 49 stb.), amelyeknek csak egy összetevőjük van.

Ezen az úton fejlődött ki egy – kezdetben kézzel készített – gyerekeknek való kártyajáték, amely a rövid játékok között kiállta a próbát.

A SZÜLŐI ESTEK IDŐPONTJAI

	Hétfő	kedd	szerda
Minden hónap első	-	6. osztály (december 1.)	4. osztály és 11. osztály (december 2.)
Minden hónap második	10. osztály (december 14.)	3. osztály (december 8.)	9. osztály (dec.-ben nincs)
Minden hónap harmadik	1. osztály (dec.-ben nincs)	5. osztály (dec.-ben nincs)	12. osztály (december 16.)
Minden hónap negyedik	8. osztály (dec.-ben nincs)	2. osztály (dec.-ben nincs)	7. osztály (dec.-ben nincs)

A KÚT TÖRTÉNETE

A pusztaság kellős közepén, ahol amerre a szem ellát, csak homok és kő volt, keletkezett egy kút. Senki sem tudta, hogyan lett, ki áshatta: ott volt emberemlékezet óta.

Vize hideg volt és tiszta. Ősidők óta erre vezetett minden karaván útvonala, és az emberek is, a fáradt teherhordó tevék is megpihentek a kútnál. A kút vizétől fölfrissültek, teletöltötték víztartó tömlőiket, s így tudtak átkelni a sivatagon.

A Gonosz azonban nem akarta, hogy az emberek át tudjanak kelni a sivatagon. Azt akarta, se ember, se állat ne találjon vizet, ezért elküldte a Szárazságot, hogy szárítsa ki a kutat, amely attól kezdve alig-alig tudta a karavánnal utazók szomját csillapítani.

Örült a Gonosz: még egy nap, és végleg kiszárad a kút! Alkonyat felé ért arra a helyre József és Mária. Mindketten fáradtak voltak a hosszú úttól, elcsigázta őket a tűző nap forrósága. Nem karavánnal utaztak, csak egy csacsi volt velük, de már az is alig tudta vonszolni magát.

– Nemsokára odaérünk a kúthoz – biztatta József Máriát.

– Friss hideg vizétől új erőre kapsz majd, meglátod! Csak odáig menjünk el!

Az asszony némán bólintott, és lassan, fáradtságosan lépkedett József után.

Örökkévalóságnak tűnt az idő, míg odaértek a kúthoz. Örült József, végre inni adhat Máriának.

A Gonosz látta, hogy két ember közeledik a kúthoz, de nem tudta, kik azok. Már előre örült, hogy nem fognak vizet találni. Elbújt egy kőrakás mögött, hogy lássa a szomjas vándorok csalódottságát.

József ért először a kúthoz. Belenézett, és szívét jeges kézként szorította össze a rémület, mert a kút alján csak kevés sár volt – a Szárazság már majdnem bevégezte munkáját.

Ekkor ért oda Mária. Két kezét kinyújtotta, hogy megfogja a kút káváját, s ekkor, ahogy szétnyílt a köpenye, látszott, hogy gyermeket hordoz szíve alatt.

„Télienec: József és... a jéleri Betlehembe.” Luk 2,4

Amikor a Gonosz meglátta őt, mérgében felüvöltött, és elrohant a sivatagba, mert már tudta, hogy nem fog beteljesülni az emberek ellen szőtt terve.

És valóban: ahogy Mária megérintette a kutat, az újból megtelt friss, tiszta vízzel.

József hálát adott a vízért az Úrnak. Húzott belőle Máriának és a csacsinak, végül ő maga is ivott. Éjszakára a kút tövében pihentek meg.

Másnap reggel még egy jót ittak, és felüdülve, megerősödve folytatták útjukat Betlehem felé.

REJTVÉNY

Van egy növény, amelynek sárga vagy fehér bogyós ágai a decemberi ünnepek közeledtével egyre keresettebbé válnak. Ilyenkor sokan vázába teszik vagy ünnepi díszek, koszorúk készítéséhez használják. A szeretet jelképe ez a növény, érdekes történetek is fűződnek hozzá.

1	S	2	3	E	4	3	5	3	5
2	Z		7		8	7	3		8
6	A	2		M		8		12	2
9			22		3	10	HÉ		4
13	R	4			14	6	15	8	5
4	11	16	V		14	8	2		6
17	9		8	5	T		5		18
19	3		20	21	3			7	13
22	6	20	21	12	18	20	21		

A növény neve lesz a rejtvény megfejtése. Az ábrában az azonos számok azonos betűket jelentenek. Néhány betűt megadtunk, hogy megkönnyítsük a kezdést.

Novemberi megfejtések:

1) folyó, 2) Adonis, 3) ökörszem. Állatos kirakó: Szerengeti.

20 ÉVES
A PESTHIDEGKÜTI WALDORF ISKOLA
1989-2009

2009. NOVEMBER 27. PÉNTEK 18 ÓRA
KLEBELSBERG KUNO MŰVELŐDÉSI, KULTURÁLIS ÉS MŰVÉSZETI KÖZPONT
1028 BUDAPEST, TEMPLOM U. 2-10.

FILMBEMUTATÓ

A világ sincs kész...

JEGYEK – KORLÁTOZOTT SZÁMBAN – INGYENESEN
IGÉNYELHETŐK ÉS ÁTVEHETŐK AZ ISKOLÁBAN,
AZ IRODÁBAN.

FILMBEMUTATÓ ÉS VÁSÁR

A Kláris filmstúdió – az iskolával való együttműködésben – hat filmet készített a májusi ünnepi héten forgatott anyagokból. Ezeket dvd formátumban szeretnénk árusítani a Bazáron.

A filmek a következők:

A tavalyi 8. osztály színdarabja, a *Krabat*.

A Valaha Voltak Színháza két darabja, a *Jánosik* és a *Vérnász*.

A MOM-ban tartott művészeti est euritmia-előadása és *Vivaldi Glóriája*.

A Török Sándor tanítványinak beszélgetéséről készült felvétel.

A dvd-k darabonként 1000,- forintba kerülnek.

Az iskola életéről ízelítőt adó, *A világ sincs kész* című film a bemutató helyszínén (2009. november 27. péntek, 18 óra, Klebelsberg Kuno Művelődési, Kulturális és Művészeti Központ, 1028 Budapest, Templom u. 2–10.) és a Bazáron lesz kapható, ára 2000,- forint.

A filmeket szeretnénk összefogva, csomagban is árusítani. Ezt kedvezményesen 5000,- forintért kínáljuk 7000,- Ft helyett, amely a külön-külön megvásárolt dvd-k összértéke.

Kulcsár Gábor

TEMPLOMI HITTANÓRÁK A 2009-2010. TANÉVBEN

SZÉPHALOM

(az iskola szomszédságában)

hétfő:	16.30 – 2. osztály
kedd:	17.00 – 1. osztály
csütörtök:	16.00 – 3. osztály
	17.00 – 4. osztály
	16.30 – 6-7-8. osztály
	19.00 – középiskolások
péntek:	17.00 – 5. osztály

ÓFALU

hétfő:	17.00 – 6-7-8. osztály
kedd:	16.00 – 3. osztály
	17.00 – 4-5. osztály
szerda:	16.15 – 1-2. osztály
péntek:	19.00 – középiskolások

Kínálatunkból:

Stockmar festékek, kréták, gyurmák, fóliák.

Aquarellpapírok, ecsetek, rajztáblák, táblakréták.

Színes mesegyapjúk, filcek, babaanyagok, textilbabák, kesztyűbábok.

Fa- és fejlesztőjátékok, vonatok, babaházak.

Mesekönyvek, társasjátékok stb.

Fa- és fejlesztőjáték bolt

Budapest VII., Király u 101. / Lövölde térnél / Telefon: 46-22-388

Nyitva: H-P 10-18, Szo. 10-13.